

POZNAŃSKIE CENTRUM SUPERKOMPUTEROWO-SIECIOWE

afiliowane przy Instytucie Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk

61-704 Poznań, ul. Z. Noskowskiego 10, tel. (+48) 61 858 20 01, fax: (+48) 61 852 59 54, e-mail: office@man.poznan.pl

L.Dz. 1350/12/11

Poznań, dnia 1 grudnia 2011 r.

Pani
Anna Duńczy-Szulc
Zastępca Dyrektora Departamentu Mecenatu Państwa
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
ul. Krakowskie Przedmieście 15/17
00-071 Warszawa

Szanowna Pani,

W odpowiedzi na Pani zapytanie z dnia 28 listopada 2011 r. dotyczące opinii Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego w sprawie treści nowego porozumienia regulującego współpracę instytucji kultury z Europeaną (Data Exchange Agreement), przesyłam tę opinię jako załącznik nr 1 do niniejszego pisma. Zawiera ona wnioski wynikające z naszego aktywnego udziału przy konsultowaniu kolejnych projektów tego porozumienia, z rozmów podjętych z Fundacją Europeana już po ogłoszeniu ostatecznej wersji porozumienia oraz z rozmów prowadzonych z polskim oddziałem Creative Commons w sprawie faktycznej mocy prawnej licencji CC Zero w polskim systemie prawnym.

PCSS, operator sieci naukowej Polski Internet Optyczny PIONIER oraz Federacji Bibliotek Cyfrowych Sieci PIONIER, pełni od grudnia 2009 roku rolę głównego dostawcy metadanych polskich obiektów dziedzictwa kulturowego do Europeany. Współpraca pomiędzy PCSS i Europeaną nawiązana została w ramach projektu międzynarodowego EuropeanaLocal, a od stycznia 2012 r. PCSS wraz z Narodowym Instytutem Audiowizualnym będzie odpowiedzialny za szeroko rozumiane działania związane z promocją Europeany w Polsce. Prace te będą realizowane w ramach projektu EAwareness zaplanowanego na lata od 2012 do 2014.

W związku z tym bardzo cieszy nas fakt, iż postanowiliście Państwo zasięgnąć naszej opinii przy opracowywaniu stanowiska Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie udziału w projekcie Europeana. Liczymy również na dalszą współpracę w obszarze szeroko rozumianego rozwoju polskich bibliotek cyfrowych, gdyż jest to z naszego punktu widzenia jeden z kluczowych elementów infrastruktury informatycznej nauki o istotnym znaczeniu dla kultury.

Z poważaniem,

Z-ca Pełnomocnika
Dyrektora Instytutu d/s PCSS
[Signature]
dr inż. M. Sirotński

[Signature]

Wykaz załączników:

1. Opinia Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego w sprawie treści nowego porozumienia Data Exchange Agreement regulującego współpracę instytucji kultury z Europeaną
2. Lista polskich bibliotek cyfrowych zarejestrowanych w bazie Federacji Bibliotek Cyfrowych Sieci PIONIER
3. Wyciąg z bazy instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych, które udostępniają swoje zbiory on-line w polskich bibliotekach cyfrowych współpracujących z Federacją Bibliotek Cyfrowych Sieci PIONIER

O.M

Opinia Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego w sprawie treści nowego porozumienia Data Exchange Agreement regulującego współpracę instytucji kultury z Europeaną

Opracował: Marcin Werla, Dział Usług Sieciowych PCSS

1. Wprowadzenie

Niniejsze opracowanie dotyczy prawnych, organizacyjnych i technicznych aspektów współpracy polskich instytucji kultury z Fundacją Europeana, prowadzącą portal Europeana, stanowiący punkt dostępowy do informacji i cyfrowych wizerunków dziedzictwa kulturowego krajów Europy. W dniu 12 września bieżącego roku Fundacja Europeana, po około roku prac przygotowawczych, oficjalnie przyjęła treść nowego porozumienia regulującego zasady współpracy pomiędzy nią, a podmiotami zamierzającymi zasilać portal Europeana danymi na temat obiektów dziedzictwa kulturowego. Porozumienie to, nazwane „Data Exchange Agreement” (Porozumienie o wymianie danych), poza bardziej zwięzłą i uniwersalną formą od obowiązującego poprzedniego porozumienia (Data Provider / Aggregator Agreement) różni się przede wszystkim kwestiami związanymi z możliwościami dalszego wykorzystania danych dostarczanych na jego mocy do Europeany.

Zmiany te są silnie umotywowane zarówno dotychczasowymi negatywnymi doświadczeniami Fundacji Europeana, związanymi z konsekwencjami ograniczonych możliwości dysponowania zgromadzonymi danymi¹, jak i zapisami zawartymi w opublikowanych w ostatnich dwóch latach dokumentach takich jak np. „Digital Agenda for Europe” [DigitalAgenda], a w szczególności w raporcie „The new Renaissance” [NewRenaissance]. Raport ten jako jedno z zaleceń podaje:

„Metadane dotyczące treści zdigitalizowanych wygenerowane przez instytucje kultury powinny być ogólnie i łatwo dostępne w celu ponownego wykorzystania.”

Materiały zebrane przez Fundację Europeana na informacyjnej stronie WWW dotyczącej Data Exchange Agreement² przedstawiają dość wyczerpująco motywację wprowadzenia nowego porozumienia, a także potencjalne korzyści i zagrożenia płynące z jego wdrożenia. Podsumowanie wszelkich informacji związanych z prawnymi aspektami współpracy z Europeaną można też znaleźć w dokumencie zatytułowanym „Europeana Licensing Framework” [LicFramework], opublikowanym na stronach Fundacji Europeana w dniu 1 grudnia 2011 r.

¹ Chodzi tu przede wszystkim o możliwości ponownego wykorzystania danych z portalu Europeana w innych serwisach o charakterze komercyjnym (nawet jeżeli aspekt komercyjny jest bardzo nikły) oraz w serwisach, które nie nakładają ograniczeń na komercyjne wykorzystanie prezentowanych danych (np. Wikipedia).

² Strona ta znajduje się pod adresem <http://version1.europeana.eu/web/europeana-project/newagreement>.

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie najistotniejszych elementów nowego porozumienia, a także praktycznego ich wpływu na działania polskich instytucji kultury współpracujących już z Europeaną, lub też taką współpracę planujących. W tym celu w dalszej części dokumentu przedstawiony zostanie zarys obecnego stanu agregacji metadanych z polskich instytucji kultury na potrzeby Europeany. W tym kontekście zaprezentowane zostaną kluczowe zapisy nowego porozumienia. Opracowanie zamyka prezentacja rekomendacji i działań jakie Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe planuje w związku z Federacją Bibliotek Cyfrowych i rolą krajowego agregatora metadanych dla Europeany.

2. Agregacja metadanych na potrzeby Europeany w Polsce

Na koniec listopada 2011 roku portal Europeana zawierał informacje dokładnie o 20 708 382 obiektach dziedzictwa kulturowego dostępnych w instytucjach kultury z całej Europy, z czego 862 355 obiektów pochodziło od polskich dostawców danych. Daje to Polsce 10 miejsce pod względem procentowego udziału w Europeanie (por. Tab. 1).

Lp.	Kraj	Liczba obiektów widocznych w Europeanie	Udział procentowy
1.	Francja	3 229 201	15,59%
2.	Niemcy	3 183 063	15,37%
3.	Włochy	2 080 130	10,04%
4.	Hiszpania	1 654 121	7,99%
5.	Norwegia	1 557 738	7,52%
6.	Szwecja	1 489 488	7,19%
7.	Holandia	1 222 818	5,90%
8.	Irlandia	950 554	4,59%
9.	Wielka Brytania	944 234	4,56%
10.	Polska	862 355	4,16%

Tabela 1. Dziesięć krajów z największym udziałem w Europeanie.

Polski wkład do Europeany jest obecnie zapewniany przez sześciu dostawców danych. Ich dokładny udział w bazie danych Europeany przedstawiono w Tabeli 2. Warto w tym kontekście wspomnieć, iż aktualizacja danych w Europeanie nie jest procesem ciągłym lecz odbywa się okresowo. W przypadku Federacji Bibliotek Cyfrowych proces ten jest powtarzany co kilka miesięcy, stąd też w poniższej tabeli widać przy FBC około 550 000 obiektów (stan z maja 2011 r), podczas gdy na chwilę obecną serwis ten posiada dane około 815 000 obiektów. Najbliższa aktualizacja danych FBC planowana jest na grudzień 2011 r. Analogiczna sytuacja ma zapewne miejsce w przypadku pozostałych polskich dostawców danych.

Poza instytucjami przedstawionymi w Tabeli 2, które już w tej chwili dostarczają dane do Europeany, jest również kilka innych instytucji które takie działania planują wkrótce rozpocząć. Są to m.in. Telewizja Polska (projekt EUscreen), Narodowy Instytut Dziedzictwa (projekt CARARE) czy Narodowe Archiwum Cyfrowe (projekt APEnet).

Lp.	Nazwa dostawcy (nazwa projektu agregującego)	Liczba obiektów widocznych w Europeanie	Udział procentowy
1.	Federacja Bibliotek Cyfrowych (dostawca bezpośredni)	551 176	63,92%
2.	Żydowski Instytut Historyczny (projekt Judaica Europeana)	219 848	25,49%
3.	Filmoteka Narodowa (projekt European Film Gateway)	33 043	3,83%
4.	Międzynarodowe Centrum Zarządzania Informacją (projekt ATHENA)	30 055	3,49%
5.	Biblioteka Narodowa (projekt The European Library)	24 825	2,88%
6.	Instytut Sztuki PAN (projekt DISMARC)	3 408	0,40%

Tabela 2. Polskie instytucje współpracujące z Europeaną.

Przepływ metadanych od serwisu internetowego danej instytucji kultury do Europeany realizowany jest przez tzw. serwisy agregujące metadane. Serwisy te pełnią rolę pośredników ułatwiających współpracę zarówno Europeanie, jak i dostawcom danych. Z jednej strony ich istnienie zmniejsza liczbę bezpośrednich źródeł danych dla Europeany, a z drugiej strony mniejsze instytucje kultury mogą nawiązywać współpracę z lokalnymi agregatorami zamiast bezpośrednio z Europeaną, co w wielu przypadkach okazuje się znacznie łatwiejsze choćby ze względu na barierę językową.

W odniesieniu do polskich dostawców danych występują dwa rodzaje współpracy. W pierwszym przypadku, instytucje wymienione w Tabeli 2 na pozycjach od 2 do 6 wykorzystują w celu dostarczenia danych do Europeany międzynarodowe serwisy agregujące, których nazwy podano w nawiasach. Wynika to z faktu, iż przyłączenie tych instytucji do Europeany odbyło się w ramach międzynarodowych projektów, które uruchamiały własne agregatory danych.

Drugi przypadek odnosi się do Federacji Bibliotek Cyfrowych (pozycja 1 w Tabeli 2), która sama jest agregatorem metadanych o charakterze krajowym i równocześnie jest bezpośrednim dostawcą metadanych do Europeany. FBC to serwis agregujący metadane z polskich instytucji kultury i nauki o udostępnianych przez nie on-line obiektach, który funkcjonuje oficjalnie od czerwca 2007 roku³. Jest on utrzymywany i rozwijany przez Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe i obecnie agreguje informacje z 73 różnych serwisów⁴. Działanie Federacji Bibliotek Cyfrowych w pewnym uproszczeniu polega na okresowym (raz na dobę) pobieraniu z przyłączonych serwisów informacji o nowych i zmienionych obiektach, przetwarzaniu tych informacji i dalszym ich udostępnianiu. Udostępnianie tych danych odbywa się poprzez skierowany do użytkowników końcowych portal FBC, dostępny pod adresem <http://fbc.pionier.net.pl/>, oraz przez skierowane do zewnętrznych serwisów (takich jak Europeana) interfejsy OAI-PMH i OpenSearch [Mazurek2011]. Obecnie FBC dostarcza dane o polskim

³ Dla przypomnienia, premiera pierwszego prototypu Europeany miała miejsce w drugiej połowie roku 2008.

⁴ Por. Załącznik nr 2: „Lista polskich bibliotek cyfrowych zarejestrowanych w bazie Federacji Bibliotek Cyfrowych Sieci PIONIER” oraz <http://fbc.pionier.net.pl/owoc/list-librs>.

dziedzictwie kulturowym dostępnym on-line do następujących serwisów: Europeana (<http://europeana.eu/portal/>), DART-Europe E-Theses Portal (<http://www.dart-europe.eu/>), ViFaOst: Virtuelle Fachbibliothek Osteuropa (<http://www.vifaost.de/>) oraz WorldCat (<http://www.worldcat.org/>).

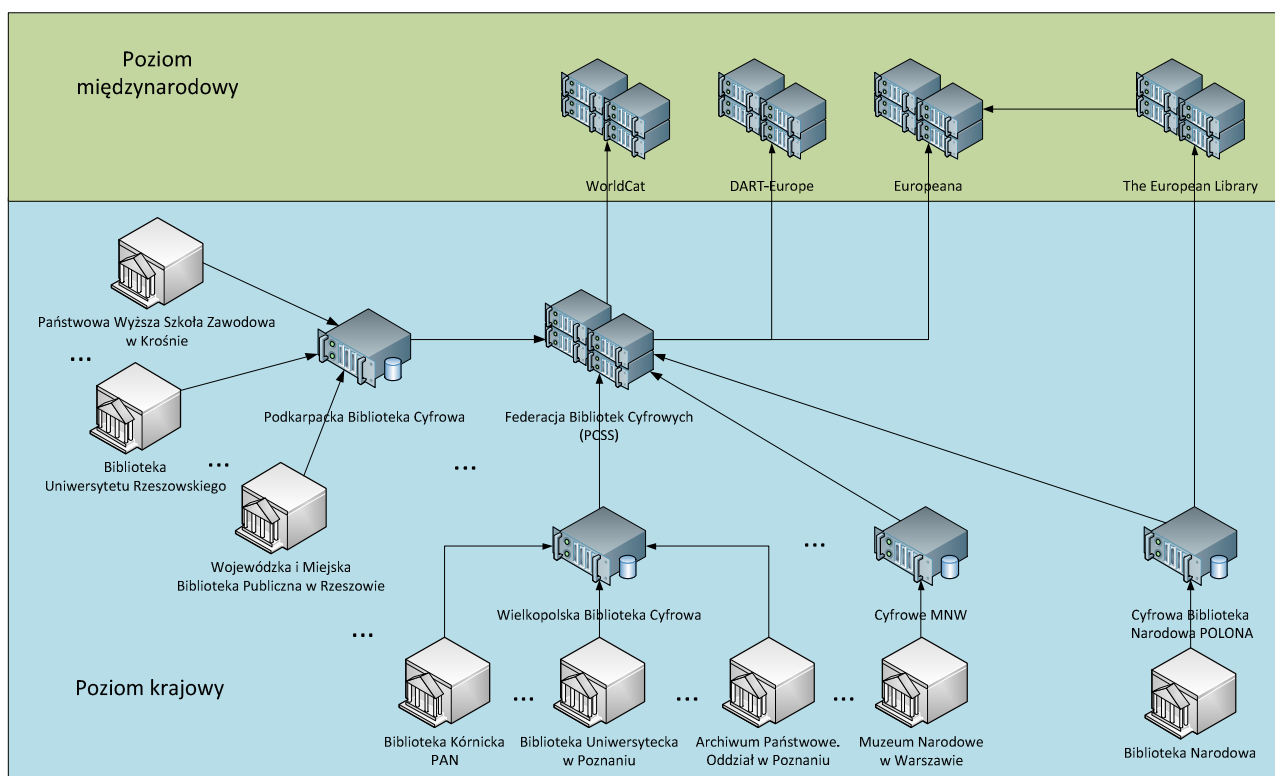
Do pełnego obrazu skali działania FBC i tym samym skali wyzwań związanych z wprowadzeniem w życie nowego porozumienia Data Exchange Agreement, niezbędne jest jeszcze zwrócenie uwagi na bardzo popularny wśród twórców polskich bibliotek cyfrowych konsorcyjny model działania, mający zazwyczaj podłoże we współpracy regionalnej. Model ten został pierwotnie wypracowany przy tworzeniu Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej, największej (liczy obecnie około 150 000 obiektów) i najstarszej (funkcjonuje od października 2002 r.) polskiej biblioteki cyfrowej. Biblioteka ta powstała dzięki inicjatywie Poznańskiej Fundacji Bibliotek Naukowych i PCSS, jako regionalna platforma do udostępniania cyfrowych postaci zbiorów instytucji kultury i nauki. Sukces modelu, w którym jedna infrastruktura techniczna służy wielu instytucjom regionu, spowodował powstawanie kolejnych regionalnych bibliotek cyfrowych (Dolnośląskiej, Kujawsko-Pomorskiej, Podlaskiej, Śląskiej, Zielonogórskiej, Pomorskiej, Zachodnio-Pomorskiej, Małopolskiej, i innych) [Mazurek2005]. W efekcie za wspomnianymi 73 serwisami stanowiącymi źródła danych dla Federacji Bibliotek Cyfrowych stoi kilkaset różnych instytucji kultury i nauki, jednostek administracji państwowej, organizacji pozarządowych, a nawet firm komercyjnych (wydawnictw) i osób prywatnych (autorów)⁵. Tak więc w efekcie, już na poziomie krajowym występuje dwupoziomowa agregacja danych. Pierwszym poziomem są regionalne biblioteki cyfrowe, a drugim jest Federacja Bibliotek Cyfrowych [Mazurek2008]. Schematycznie wycinek infrastruktury agregacji metadanych w Polsce przedstawia Rysunek 1.

Na rysunku tym na poziomie krajowym widoczne są dwie regionalne biblioteki cyfrowe (Wielkopolska i Podkarpacka) wraz z przykładowymi instytucjami w nich uczestniczącymi. Dodatkowo widoczne jest Cyfrowe Muzeum Narodowe w Warszawie oraz Cyfrowa Biblioteka Narodowa. Metadane obiektów z tych instytucji agregowane są w Federacji Bibliotek Cyfrowych. Federacja Bibliotek Cyfrowych część ze zagregowanych danych przekazuje na poziom międzynarodowy. I tak:

- Do serwisu WorldCat trafiają dane z wszystkich przyłączonych bibliotek cyfrowych, z wyłączeniem CBN Polona.
- Do serwisu DART-Europe trafiają dane o rozprawach doktorskich dostępnych na zasadach Open Access w polskich bibliotekach cyfrowych.
- Do Europeany trafiają dane z wszystkich serwisów przyłączonych do FBC (w tym również z Cyfrowego MNW), z wyłączeniem CBN Polona.

Zbiory udostępniane w CBN Polona są widoczne w portalu FBC, jednak Biblioteka Narodowa zastrzegła, że dane do serwisów międzynarodowych będzie przekazywała niezależnie. Stąd też na schemacie widoczne jest podwójne połączenie z CBN Polona – do FBC oraz do The European Library, która dane z CBN przekazuje do Europeany.

⁵ Por. Załącznik nr 3: „Wyciąg z bazy instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych, które udostępniają swoje zbiory on-line w polskich bibliotekach cyfrowych współpracujących z Federacją Bibliotek Cyfrowych Sieci PIONIER”

Rysunek 1. Wycinek infrastruktury agregacji metadanych w Polsce w powiązaniu z agregatorami międzynarodowymi.

W ten kontekst wpisują się jeszcze wyszukiwarki internetowe ogólnego zastosowania typu Google, które indeksują portale każdej z bibliotek cyfrowych i każdego z agregatorów metadanych. Z punktu widzenia użytkownika końcowego ostatecznym efektem jest sytuacja, w której dostęp do cyfrowych wizerunków obiektów dziedzictwa kulturowego udostępnianych w danej bibliotece cyfrowej można uzyskać nie tylko poprzez odwiedziny na stronach WWW tej biblioteki, ale też poprzez skorzystanie z ogólnej wyszukiwarki lub któregoś z agregatorów metadanych – czy to z FBC czy z Europeany. Statystyki ruchu w portalach polskich bibliotek cyfrowych pokazują, że zarówno Federacja Bibliotek Cyfrowych, jak i Europeana są dla tych portali bardzo istotnym źródłem użytkowników udostępnianych zasobów.

Formalne uregulowanie działania w tak rozległym i skomplikowanym środowisku jest oważnym wyzwaniem, zwłaszcza że w przypadku Europeany liczba zaangażowanych pośrednio instytucji może być liczona w tysiącach i są to instytucje różnego typu, działające w różnych systemach prawnych. Stąd też pracując nad nowym wzorem porozumienia starano się osiągnąć możliwie prostą i ogólną jego formę. W następnym punkcie zwrócono uwagę na wybrane zapisy nowej wersji porozumienia, które instytucje rozważające rozpoczęcie czy też sformalizowanie współpracy z Europeaną powinny w szczególności przemyśleć.

3. Kluczowe zapisy porozumienia Data Exchange Agreement

Treść porozumienia liczy sobie obecnie 8 stron, z czego dwie ostatnie to załącznik z treścią licencji Creative Commons Zero. Pełny oficjalny tekst porozumienia oraz jego

nieoficjalne tłumaczenie na język polski można znaleźć na stronie <http://version1.europeana.eu/web/europeana-project/newagreement>, a szeroki komentarz do treści zawarty jest we wspomnianym wcześniej dokumencie Europeana Licensing Framework [LicFramework]. Ze względu na skalę działania Europeany, treść porozumienia jest praktycznie nienegocjowalna. Przyjęto założenie, iż wszystkie główne problemy, które zostały zgłoszone w procesie konsultacji porozumienia, zostały w wystarczającym stopniu uwzględnione w ostatecznej wersji tekstu, a indywidualne renegotjowanie porozumienia z poszczególnymi dostawcami danych sparaliżowałoby rozwój Europeany.

Data Exchange Agreement składa się z 8 artykułów. Pierwszy artykuł to definicje terminów wykorzystywanych w dalszej części tekstu porozumienia. Drugi artykuł dotyczy dostarczania metadanych i wersji poglądowych (np. miniatur) obiektów cyfrowych. Warto w nim zwrócić uwagę na następujące punkty:

- Punkt 1 daje dostawcy danych prawo do zdecydowania, których obiektów metadane chce przekazać do Europeany oraz czy chce przekazać kompletne metadane czy też tylko pewien ich wycinek. Jest to zapis bardzo istotny, gdyż może się okazać że pewne elementy metadanych zawierają opracowania będące pod ochroną Prawa Autorskiego i dostawca danych nie będzie zainteresowany ich przekazaniem Europeanie. **Tak więc podpisanie porozumienia z Europeaną nie zobowiązuje dostawcy danych do dostarczenia metadanych o wszystkich posiadanych czy zinwentaryzowanych/skatalogowanych obiektach ani też nie zobowiązuje do przesyłania wszelkich posiadanych metadanych na temat poszczególnych obiektów.** Zakłada się, że standardowo w interesie dostawcy danych powinno być przekazanie jak najdokładniejszych informacji o jak największej liczbie obiektów, gdyż dzięki temu zwiększa się widoczność zbiorów danego dostawcy w portalu Europeany. Jeżeli jednak są jakieś przesłanki ku temu, aby takiego kompletu informacji nie przysyłać, jest to dozwolone.
- Punkt 2 określa, że **to na dostawcy danych spoczywa obowiązek dostosowania danych do oczekiwań Europeany.** Oczekiwania te są wyrażone w dokumentach publikowanych na stronie Europeany. Taki zapis umacnia pozycję agregatorów metadanych, gdyż często agregatorzy (w tym również FBC) oferują usługi automatycznego przekształcania metadanych z postaci dostarczanej przez dostawcę (bibliotekę cyfrową) do postaci akceptowalnej przez odbiorcę (Europeanę).
- Punkt 3 mówi iż „**Dostawca Danych zobowiązuje się dokładać wszelkich starań, aby przekazywać fundacji Europeana prawidłowe Metadane dotyczące Praw Własności Intelektualnej do Treści**, włącznie z danymi identyfikującymi Treść znajdującą się w domenie publicznej jako posiadającą właśnie taki status”. Jest to również bardzo istotne stwierdzenie i choć mogłoby się wydawać oczywiste, to jednak przeprowadzone analizy [Werla2011], pokazują iż w polskich bibliotekach cyfrowych tego typu informacje są jeszcze w wielu przypadkach niepełne.

Artykuł 3 porozumienia dotyczy możliwości dalszego wykorzystywania metadanych dostarczonych do Europeany. To właśnie w tym artykule mają miejsce najistotniejsze czy też budzące najwięcej obaw zmiany w stosunku do poprzedniej oficjalnej wersji porozumienia. Kluczowy jest tutaj punkt 2, który mówi:

„Europeana opublikuje wszystkie Metadane, włącznie z Metadanymi przekazanymi przez Dostawcę Danych przed Dniem Wejścia w Życie, zgodnie z warunkami CC0 1.0 Universal Public Domain Dedication, do czego Dostawca Danych niniejszym upoważnia fundację Europeana. Dostawca Danych przyjmuje, że niniejszym zrzeka się – w maksymalnym zakresie dopuszczalnym przez stosowne prawo a jednocześnie go nienaruszającym – wszelkich Praw Własności Intelktualnej do Metadanych, które już przekazał lub dopiero przekaże fundacji Europeana. Jeżeli – zgodnie ze stosownymi przepisami – zrzeczenie się ww. praw nie jest prawnie wiążące na określonych terytoriach, będzie mieć zastosowanie „Awaryjna Licencja Publiczna” wskazana w art. 3 CC0 1.0 Universal Public Domain Dedication, a Metadane przekazane przez Dostawcę Danych zostaną udostępnione ogółowi społeczeństwa na zasadzie niewyłącznej, bezwarunkowej i bezpłatnej licencji na każdy rodzaj użytkowania i na wszystkich terytoriach.”

Po pierwsze należy zauważyć, że dla bezpieczeństwa Fundacja Europeana zakłada, że agregowane metadane są objęte prawami autorskimi. Przeprowadzona na potrzeby niemieckich instytucji kultury analiza zatytułowana „Validity of the Creative Commons Zero 1.0 Universal Public Domain Dedication with regards to the German Copyright Law”⁶ wskazuje, iż podstawowe metadane nie będą najprawdopodobniej chronione Prawem Autorskim, tylko raczej prawem chroniącym bazy danych. Tu jednak przeważał wzgląd praktyczny – przy skali i stopniu automatyzacji działania procesu agregacji danych dla Europeany nie można pozwolić sobie na analizę prawną każdego rekordu metadanych. Dlatego też Europeana wprowadza w porozumieniu zrzeczenie się praw autorskich, zakładając że wśród dostarczanych danych mogą pojawić się elementy objęte prawem autorskim.

Wykorzystanie oświadczenia CC0 powoduje wspomnianą wcześniej istotną zmianę w możliwościach wykorzystania danych dostarczonych do Europeany przez zewnętrzne podmioty. **W myśl oświadczenia CC0 podmioty zewnętrzne (np. firmy komercyjne) będą mogły wykorzystywać dane pobrane z Europeany do celów komercyjnych i nie będą przy tym nawet musiały podawać pochodzenia danych.** W celu złagodzenia tych konsekwencji Europeana publikuje wytyczne wykorzystania agregowanych metadanych⁷, w których zaleca podawanie pochodzenia danych. Jednak jest to tylko zalecenie, do którego nie ma obowiązku się stosować.

Należy też mieć świadomość, iż oświadczenie CC0 jest oświadczeniem bardzo ogólnym, nie związanym z żadnym konkretnym systemem prawnym. Jeżeli zarówno dostawca danych jak i ich odbiorca/użytkownik funkcjonują w tym samym systemie prawnym, to oczywistym jest, że pod tym właśnie systemem prawnym należy określać moc oświadczenia CC0. Jednak w przypadku agregacji danych w międzynarodowej sieci internetowej, założenie jednego systemu prawnego jest nierealne. Nie można nawet założyć, że odbiorca danych

⁶ Pełny tekst dostępny pod adresem http://version1.europeana.eu/c/document_library/get_file?uuid=29552022-0c9f-4b19-b6f3-84aef2c3d1de&groupId=10602

⁷ Dostępne pod adresem: http://version1.europeana.eu/c/document_library/get_file?uuid=958296d5-3f83-4e36-a8bc-ce80ee440628&groupId=10602

będzie pochodził z któregoś z krajów Unii Europejskiej, która dąży do harmonizacji systemów prawnych poszczególnych krajów członkowskich.

Moc oświadczenia CC0 w polskim systemie prawnym została przeanalizowana w ekspertyzie dra Krzysztofa Siewicza przygotowanej dla Koalicji Otwartej Edukacji⁸. Z analizy tej oraz analiz przeprowadzonych przez PCSS na potrzeby własne, wynika iż w polskim systemie prawnym nie jest możliwe wykorzystanie oświadczenia CC0 z jego pełną mocą – czyli nie jest możliwe zrzeczenie się praw autorskich. W praktyce zastosowanie ma w związku z tym „Awaryjna Licencja Publiczna”, ale również w zakresie węższym niż to zawarto w oświadczeniu CC0 (np. „polska ustawa stanowi, że umowa licencyjna obejmuje tylko te pola eksploatacji, które są w niej wyraźnie wymienione [...] we wzorcu CC0 trudno doszukiwać się dokładnego wymienienia pól eksploatacji”).

Dodatkowe komplikacje rodzi wykorzystanie oświadczenia CC0 w kontekście hierarchicznej struktury agregatorów metadanych. **Działając w polskim systemie prawnym, żadna z instytucji współpracujących z PCSS w ramach FBC nie może upoważnić PCSS do podpisania umowy z Fundacją Europeana, na mocy której PCSS zezwoli Fundacji na opublikowanie metadanych z tej instytucji z oświadczeniem CC0,** zwłaszcza w kontekście trudnej do zdefiniowania faktycznej mocy prawnej tego oświadczenia w środowisku międzynarodowym. A wymóg posiadania takiej umowy nakłada na PCSS punkt 3 artykułu 3 porozumienia Data Exchange Agreement.

W związku z powyższymi wątpliwościami, które sygnalizowane były jeszcze w trakcie prac nad roboczą wersją porozumienia, po oficjalnym ogłoszeniu nowego tekstu, PCSS podjął rozmowy z Fundacją Europeana, mające na celu wypracowanie rozwiązania akceptowalnego w tej sytuacji dla obydwóch stron. Ostatecznie wypracowany plan działania i rekomendacje zawarto w następnym punkcie.

4. Planowane działania i rekomendacje PCSS w związku z Data Exchange Agreement

- A. W celu spełnienia wymogów stawianych przez Europeanę, niezbędne jest poprawne oznaczanie statusu praw własności intelektualnej obiektów cyfrowych, a w szczególności poprawne oznaczanie obiektów, które należą do domeny publicznej. Digitalizacja obiektu będącego w domenie publicznej nie powoduje powstania nowych praw autorskich do cyfrowej postaci tego obiektu. PCSS planuje ustalić ze współpracującymi instytucjami możliwości półautomatycznego poprawienia błędnych metadanych dla obiektów już dostępnych w polskich bibliotekach cyfrowych. Przy opisywaniu nowo digitalizowanych obiektów metadane dot. praw własności intelektualnej powinny być już tworzone w poprawny sposób.
- B. W celu precyzyjnego określenia możliwości wykorzystywania metadanych z polskich bibliotek cyfrowych konieczne jest, aby każda z bibliotek cyfrowych opracowała i opublikowała na swoich stronach wytyczne dotyczące korzystania z metadanych, tak jak to obecnie ma często miejsce w przypadku wytycznych dotyczących korzystania z obiektów cyfrowych. Instytucje odpowiedzialne za biblioteki cyfrowe powinny świadomie określić, które elementy metadanych

⁸ Analiza dostępna on-line pod adresem: http://koed.org.pl/wp-content/uploads/2011/10/CC0_analiza.pdf

mogą być wykorzystywane dowolnie przez wszystkich, a które mają jednak ograniczony sposób wykorzystania. Takie decyzje będą podstawą do określenia, które elementy metadanych można przekazywać do Europeany. PCSS planuje przeprowadzić akcję informacyjną w tym zakresie, skierowaną do bibliotek cyfrowych współpracujących z FBC.

- C. PCSS nie może zostać upoważnionym przez współpracujące instytucje do podpisania Data Exchange Agreement z Fundacją Europeana. Z drugiej strony jednak w celu utrzymania wysokiej sprawności procesu agregacji metadanych w Polsce konieczne jest, aby FBC utrzymało rolę krajowego agregatora metadanych. Jest to niezwykle istotne zwłaszcza w kontekście wprowadzenia nowego modelu danych Europeana Data Model. PCSS jest jedną z kilku instytucji, które zaproszono do konsultacji w zakresie możliwości automatycznej transformacji metadanych pobieranych z bibliotek cyfrowych do modelu EDM. Są to prace realizowane w projekcie EuropeanaLibraries. Dlatego też w procesie konsultacji z Fundacją Europeana ustalono, iż PCSS pozostanie technicznym agregatorem i dostawcą danych do Europeany, a ponadto podejmie się zebrania porozumień Data Exchange Agreement od tych instytucji, które zgodzą się porozumienie w obecnym kształcie podpisać. Pozostałe instytucje zostaną poinformowane, że zgodnie z planem wdrożenia nowego porozumienia w Fundacji Europeana, dane do których Fundacja nie będzie miała praw na mocy podpisanego porozumienia, zostaną w połowie 2012 roku usunięte z bazy Europeany. Działania związane z tym procesem zostaną podjęte przez PCSS jeszcze w grudniu 2011 i będą się w pierwszej kolejności skupiały na poinformowaniu zainteresowanych instytucji o nowych warunkach współpracy z Europeaną i o związanych z tym potencjalnych korzyściach i zagrożeniach. Decyzję o podpisaniu porozumienia poszczególne instytucje będą podejmowały samodzielnie.

Zalecenia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w obszarach zasygnalizowanych w trzech powyższych punktach z pewnością ułatwią utrzymanie obecnego poziomu współpracy z Europeaną, a nie ulega wątpliwości, że jest to współpraca którą warto kontynuować. Dodatkowe znaczenie ma tu fakt, iż od stycznia 2012 r. PCSS wraz z Narodowym Instytutem Audiowizualnym będzie odpowiedzialny za szeroko rozumiane działania związane z promocją Europeany w Polsce. Prace te będą realizowane w ramach projektu EAwareness zaplanowanego na lata od 2012 do 2014, a jednym z głównych zadań polskich partnerów tego projektu będzie zorganizowanie międzynarodowych maratonów programistycznych związanych z innowacyjnym wykorzystaniem metadanych dotyczących europejskiego dziedzictwa kulturowego. Działania takie będą miały sens tylko wtedy, jeżeli wykorzystanie metadanych nie będzie w żaden sposób ograniczone.

Bibliografia

- [DigitalAgenda] *COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS A Digital Agenda for Europe (COM/2010/0245f/2).* Dostęp on-line: [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC0245R\(01\):EN:NOT](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC0245R(01):EN:NOT)
- [LicFramework] *The Europeana Licensing Framework.* Dostęp on-line: http://version1.europeana.eu/c/document_library/get_file?uuid=3f32e3b6-b69b-40b5-92a6-32654571087f&groupId=10602
- [Mazurek2005] Mazurek C., Stroiński M., Werla M. *Wdrażanie regionalnych bibliotek cyfrowych w sieci PIONIER w oparciu o środowisko dLibra.* Gdańsk: Centrum Informatyczne TASK, 2005. ISBN 83-908112-3-5. INFOBAZY 2005 – Bazy Danych dla Nauki, Gdańsk, 25 – 27 września, 2005. s. 58–64. Dostęp on-line: <http://lib.psnc.pl/publication/18/content>
- [Mazurek2008] Mazurek C., Stroiński M., Werla M., Węglarz J. *Nowoczesne biblioteki cyfrowe w środowisku rozproszonych usług atomowych. II wspólna konferencja “Informacja dla nauki a świat zasobów cyfrowych”, Świnoujście, 11-13 września 2008 r.* ISBN 83-910677-4-2. Str. 2-9. Dostęp on-line: http://www.library.put.poznan.pl/konf_idn/art/1_1.pdf
- [Mazurek2011] Mazurek C., Stroiński M., Werla M., Węglarz J. *„Rola Federacji Bibliotek Cyfrowych w dostępie on-line do polskiego dziedzictwa kulturowego i naukowego”.* Infobazy 2011 : nauka, projekty europejskie, społeczeństwo informacyjne : materiały VI krajowej konferencji naukowej : Gdańsk-Sopot, 5-7 września 2011 roku / red. Antoni Nowakowski ; Gdańsk : Centrum Informatyczne TASK, 2011. ISBN 978-83-930549-5-4.
- [NewRenaissance] Comité des Sages *„The new Renaissance”.* Dostęp on-line: http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/doc/refgroup/final_report_cds.pdf (polska wersja językowa: http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/doc/executivesummary/final_renaissance_pl.pdf).
- [Werla2011] Bednarek-Michalska, B., Werla, M. Status prawny obiektów cyfrowych w polskich bibliotekach cyfrowych — analiza techniczna stanu w roku 2011. W: *Biuletyn EBIB [online] 2011, nr 7 (125), Otwarta nauka i edukacja.* ISSN 1507-7187. Dostęp on-line: http://www.nowyebib.info/images/stories/numery/125/125_werla_michalska.pdf.

Lista polskich bibliotek cyfrowych zarejestrowanych w bazie Federacji Bibliotek Cyfrowych Sieci PIONIER

Poniższa lista zawiera podstawowe informacje o bibliotekach cyfrowych, zarejestrowanych w bazie Federacji Bibliotek Cyfrowych Sieci PIONIER, zgodnie ze stanem na dzień 30 listopada 2011 r.). Aktualną wersję tej listy wraz ze znacznie dokładniejszymi informacjami o poszczególnych bibliotekach cyfrowych i współtworzących je instytucjach można zobaczyć on-line na stronie <http://fbc.pionier.net.pl/owoc/list-lib>.

Lp.	Nazwa	Strona główna	Liczba obiektów on-line ⁹
1	Akademicka Biblioteka Cyfrowa KRAKÓW	http://abc.krakow.pl/	9 475
2	Armarium. dominikańska biblioteka cyfrowa	http://bc.dominikanie.pl/	140
3	Bałtycka Biblioteka Cyfrowa	http://bibliotekacyfrowa.eu	16 045
4	Baza Rozpraw Doktorskich Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach	http://www.bg.uph.edu.pl/index.php/pl/rozprawy-doktorskie-uph.html	b.d.
5	Biała Biblioteka Cyfrowa	http://bbc.mbp.org.pl/	2 191
6	Bibliologiczna Biblioteka Cyfrowa	http://bbc.uw.edu.pl	337
7	Biblioteka Cyfrowa Fundacji Ormiańskiej KZKO	http://bibliotekaormianska.pl	214
8	Biblioteka Cyfrowa Instytutu Łączności	http://dlibra.itl.waw.pl/	938
9	Biblioteka Cyfrowa Katedry Lingwistyki Formalnej Uniwersytetu Warszawskiego	http://bc.klf.uw.edu.pl/	85
10	Biblioteka Cyfrowa Książnicy Stargardzkiej	http://edk.ksiaznica.stargard.pl/	b.d.
11	Biblioteka Cyfrowa Małopolskiego Towarzystwa Genealogicznego	http://www.mtg-malopolska.org.pl/bibliotekacyfrowa.html	180
12	Biblioteka Cyfrowa ORE	http://www.bc.ore.edu.pl	192
13	Biblioteka Cyfrowa Ośrodka KARTA	http://www.dlibra.karta.org.pl/	4 161
14	Biblioteka Cyfrowa Politechniki Koszalińskiej	http://dlibra.tu.koszalin.pl/dlibra	81
15	Biblioteka Cyfrowa Politechniki Krakowskiej	http://www.biblos.pk.edu.pl/bc	2 693

⁹ Określenie b.d. w kolumnie „Liczba obiektów on-line” oznacza, że z danej biblioteki cyfrowej FBC jeszcze nie pobiera danych. Zazwyczaj jest to spowodowane oczekiwaniem na spełnienie podstawowych wymagań technicznych stawianych przez FBC lub też oczekiwaniem na weryfikację biblioteki cyfrowej przed rozpoczęciem pobierania danych.

Lp.	Nazwa	Strona główna	Liczba obiektów on-line ⁹
16	Biblioteka Cyfrowa Politechniki Lubelskiej	http://bc.pollub.pl	530
17	Biblioteka Cyfrowa Politechniki Łódzkiej	http://ebipol.p.lodz.pl/	2 870
18	Biblioteka Cyfrowa Politechniki Śląskiej	http://delibra.bg.polsl.pl/	1 193
19	Biblioteka Cyfrowa Politechniki Warszawskiej	http://bcpw.bg.pw.edu.pl/	2 696
20	Biblioteka Cyfrowa Polskiego Instytutu Antropologii	http://www.cyfrowaetnografia.pl/	4 552
21	Biblioteka Cyfrowa - Regionalia Ziemi Łódzkiej	http://bc.wimbp.lodz.pl/	20 099
22	Biblioteka Cyfrowa UMCS	http://dlibra.umcs.lublin.pl	3 429
23	Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Łódzkiego	http://bcul.lib.uni.lodz.pl/	1 719
24	Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Śląskiego	http://www.bc.us.edu.pl/	b.d.
25	Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego	http://dlibra.bg.uwm.edu.pl/	254
26	Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Wrocławskiego	http://www.bibliotekacyfrowa.pl	28 342
27	Biblioteka Cyfrowa Zachodniopomorskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli	http://bc.zcdn.edu.pl	b.d.
28	Biblioteka Humanistyczna	http://biblioteka.nowahumanistyka.pl/	9
29	Biblioteka Multimedialna Teatrnn.pl	http://biblioteka.teatrnn.pl/dlibra/dlibra	b.d.
30	Chełmska Biblioteka Cyfrowa	http://cyfrowa.chbp.chelm.pl	5 422
31	Computer Science Journal	http://www.csci.agh.edu.pl/	106
32	Cyfrowa Biblioteka Diecezjalna w Sandomierzu	http://bc.bdsandomierz.pl	122
33	Cyfrowa Biblioteka Druków Ulotnych Polskich i Polski Dotyczących z XVI, XVII i XVIII Wieku	http://cbdu.id.uw.edu.pl/	1 403
34	Cyfrowa Biblioteka Narodowa	http://www.polona.pl	34 521
35	Cyfrowa Ziemia Sieradzka	http://cyfrowa.pbp.sieradz.pl	1 333
36	Cyfrowe archiwum KK NSZZ Solidarność	http://www.solidarnosc.org.pl:8080/dlibra	b.d.
37	Cyfrowe Muzeum Narodowe w Warszawie	http://cyfrowe.mnw.art.pl/	1 455
38	Cyfrowy Dolny Śląsk	http://jbc.jelenia-gora.pl	5 852
39	Czytelnia kwartalnika "Bezpieczeństwo i Technika Pożarnicza"	http://czytelnia.cnbp.pl/	262
40	Czytelnia Wirtualna Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II	http://cw.kul.lublin.pl/	303

Lp.	Nazwa	Strona główna	Liczba obiektów on-line ⁹
41	Dolnośląska Biblioteka Cyfrowa	http://www.dbc.wroc.pl	10 926
42	Dziennik Ustaw RP na Uchodźstwie	http://eprint.hist.pl/	298
43	e-biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego	http://ebuw.uw.edu.pl	93 835
44	Elbląska Biblioteka Cyfrowa	http://dlibra.bibliotekaelblaska.pl/	29 355
45	Gdańska Biblioteka Cyfrowa	http://www.gbc.org.pl/	1 651
46	Genealogiczna Biblioteka Cyfrowa	http://biblioteka.genealodzy.pl/	b.d.
47	ICM - DIR - Zasoby Polskie	http://dir.icm.edu.pl/pl/	121
48	Iławska Biblioteka Cyfrowa	http://ibc.ilawa.pl/	2 034
49	Internetowa Biblioteka Wzornictwa	http://biblioteka.zsz.com.pl	2 557
50	Jagiellońska Biblioteka Cyfrowa	http://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/	87 484
51	Kolbuszowska Biblioteka Cyfrowa	http://biblioteka.kolbuszowa.pl/dlibra	134
52	Krośnieńska Biblioteka Cyfrowa	http://www.kbc.krosno.pl/	2251
53	Księgozbiór Wirtualny Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES	http://digital.fides.org.pl	1131
54	Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa	http://kpbc.umk.pl/	48 786
55	Małopolska Biblioteka Cyfrowa	http://mbc.malopolska.pl	62 724
56	Mazowiecka Biblioteka Cyfrowa	http://mbc.cyfrowemazowsze.pl/	2 762
57	Morska Biblioteka Cyfrowa	http://mbc.fundacjamorska.org/	1 481
58	Nowohucka Biblioteka Cyfrowa	http://cyfrowa.biblioteka.krakow.pl	1 754
59	Opolska Biblioteka Cyfrowa	http://obc.opole.pl	1 818
60	Otwórz książkę	http://otworzksiazke.pl	93
61	Pedagogiczna Biblioteka Cyfrowa	http://www.ap.krakow.pl/dlibra	2 245
62	Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa	http://www.pbc.rzeszow.pl/	5 493
63	Podlaska Biblioteka Cyfrowa	http://pbc.biaman.pl	12 802
64	Polska Biblioteka Internetowa	http://www.pbi.edu.pl/	32 071
65	Pomorska Biblioteka Cyfrowa	http://pbc.gda.pl/	14 437
66	Publiczne Archiwum Cyfrowe Agnieszki Osieckiej	http://www.archiwumagnieszkosieckiej.pl	238
67	Radomska Biblioteka Cyfrowa	http://bc.mbpradom.pl	6 036
68	Repozytorium Cyfrowe Instytutów Naukowych	http://rcin.org.pl	822
69	Repozytorium Cyfrowe Poloników	http://www.repcyfr.pl	629
70	Repozytorium Instytutu Biochemii i Biofizyki Polskiej Akademii Nauk	http://eprints.ibb.waw.pl/	b.d.
71	Repozytorium Politechniki Łódzkiej CYRENA	http://dspace.p.lodz.pl/	b.d.
72	Repozytorium Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza	http://repozytorium.amu.edu.pl/	1 046
73	Rolnicza Biblioteka Cyfrowa	http://delta.cbr.edu.pl/dlibra	640

Lp.	Nazwa	Strona główna	Liczba obiektów on-line ⁹
74	Sanocka Biblioteka Cyfrowa	http://sanockabibliotekacyfrowa.pl	736
75	Śląska Biblioteka Cyfrowa	http://www.sbc.org.pl/	32 413
76	Świętokrzyska Biblioteka Cyfrowa	http://sbc.wbp.kielce.pl/	14 329
77	Tarnowska Biblioteka Cyfrowa	http://dlibra.biblioteka.tarnow.pl/	486
78	Teledetekcja Środowiska	http://telegeo.wgsr.uw.edu.pl/Teledetekcja_Srodowiska/czasopismo_pl.html	b.d.
79	Wejherowska Biblioteka Cyfrowa	http://biblioteka.wejherowo.pl/dlibra	6 465
80	Wielkopolska Biblioteka Cyfrowa	http://www.wbc.poznan.pl/	147 481
81	Wirtualne Archiwum Polskich Ormian	http://www.archiwum.ormianie.pl	2 808
82	Zachodniopomorska Biblioteka Cyfrowa	http://zbc.ksiaznica.szczecin.pl/	21 585
83	Zielonogórska Biblioteka Cyfrowa	http://zbc.uz.zgora.pl/	9 497
84	Ziemiańska Biblioteka Cyfrowa	http://www.plus-minus.net.pl/Szczecinek/Szczecinek37.html	b.d.

Wyciąg z bazy instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych,
które udostępniają swoje zbiory on-line
w polskich bibliotekach cyfrowych
współpracujących z Federacją Bibliotek Cyfrowych Sieci PIONIER

Na poniższej liście uwzględniono instytucje publiczne oraz organizacje pozarządowe, które udostępniają on-line minimum 20 obiektów cyfrowych. Lista nie zawiera osób prywatnych oraz firm komercyjnych. Lista wygenerowana została automatycznie na podstawie metadanych 816 658 obiektów cyfrowych zgromadzonych z 73 różnych serwisów (danych z dnia 30 listopada 2011 r.).

Wszystkie z poniższych instytucji, z wyłączeniem Biblioteki Narodowej, przekazują do Europeany dane o swoich zbiorach dostępnych on-line za pośrednictwem Federacji Bibliotek Cyfrowych.

1. Akademia Medyczna, Wrocław
2. Akademia Morska w Szczecinie
3. Akademia Sztuk Pięknych, Wrocław
4. Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu
5. Akademia Wychowania Fizycznego, Wrocław
6. Archidiecezja Wrocławska
7. Archiwum Archidiecezjalne w Szczecinie
8. Archiwum Map Wojskowego Instytutu Geograficznego
9. Archiwum Państwowe w Białymstoku
10. Archiwum Państwowe w Kielcach
11. Archiwum Państwowe w Krakowie
12. Archiwum Państwowe w Łodzi
13. Archiwum Państwowe w Piotrkowie Trybunalskim
14. Archiwum Państwowe w Poznaniu
15. Archiwum Państwowe w Radomiu
16. Archiwum Państwowe we Wrocławiu. Oddział w Jeleniej Górze
17. Białostockie Towarzystwo Naukowe
18. Biblioteka Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku
19. Biblioteka Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu
20. Biblioteka Collegium Medicum UMK
21. Biblioteka Gdańska PAN
22. Biblioteka Główna AGH
23. Biblioteka Główna Akademii Morskiej w Szczecinie
24. Biblioteka Główna Akademii Muzycznej
25. Biblioteka Główna AWFIS w Gdańsku
26. Biblioteka Główna Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego
27. Biblioteka Główna Politechniki Gdańskiej
28. Biblioteka Główna Politechniki Śląskiej

29. Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej
30. Biblioteka Główna Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie
31. Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie
32. Biblioteka Główna Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku
33. Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie
34. Biblioteka Główna Uniwersytetu Szczecińskiego
35. Biblioteka Główna ZUT
36. Biblioteka Główna ZUT - Zasoby techniczne
37. Biblioteka Instytutu Historii UAM
38. Biblioteka Jagiellońska
39. Biblioteka Kórnicka PAN
40. Biblioteka Książąt Czartoryskich
41. Biblioteka Narodowa
42. Biblioteka Naukowa Instytutu Łączności
43. Biblioteka Pedagogiczna w Legnicy. Filia w Jeleniej Górze
44. Biblioteka Politechniki Koszalińskiej
45. Biblioteka Politechniki Krakowskiej
46. Biblioteka Politechniki Lubelskiej
47. Biblioteka Politechniki Poznańskiej
48. Biblioteka Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk
49. Biblioteka PTPN
50. Biblioteka Publiczna im. Stefana Rowińskiego w Ostrowie Wielkopolskim
51. Biblioteka Raczyńskich
52. Biblioteka Sztuki Uniwersytetu Zielonogórskiego
53. Biblioteka Śląska
54. Biblioteka Uniwersytecka im. Jerzego Giedroycia w Białymstoku
55. Biblioteka Uniwersytecka UWM
56. Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu
57. Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu
58. Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie
59. Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu
60. Biblioteka Uniwersytetu Gdańskiego
61. Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego
62. Biblioteka Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej
63. Biblioteka Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu
64. Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego
65. Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego
66. Biblioteka Wydziału Prawa i Administracji UAM
67. Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego w Koszalinie
68. Biblioteka Zgromadzenia Księży Misjonarzy w Krakowie
69. Biuro Hydrograficzne Marynarki Wojennej
70. Centralna Biblioteka Rolnicza im. M. Oczapowskiego, Warszawa
71. Centralna Biblioteka Wojskowa w Warszawie
72. Centralne Muzeum Morskie w Gdańsku
73. Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy, m. Lwów
74. Centrum Materiałów Zaawansowanych i Nanotechnologii
75. Chełmska Biblioteka Publiczna im. Marii Pauliny Orsetti w Chełmie
76. Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu

77. Dolnośląska Biblioteka Publiczna im. Tadeusza Mikulskiego we Wrocławiu
78. Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu. Filia w Jeleniej Górze
79. Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES
80. Fundacja Ośrodka KARTA
81. Fundacja Tygodnika Powszechnego
82. Gazeta Powiatowa - Wiadomości Oławskie
83. Hlondianum - Wydawnictwo Towarzystwa Chrystusowego
84. IGiPZ PAN
85. Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego UW
86. Instytut Badań Literackich PAN
87. Instytut Obróbki Plastycznej
88. Instytut Wzornictwa Przemysłowego
89. Instytut Zachodni w Poznaniu
90. Jeleniogórskie Centrum Informacji i Edukacji Regionalnej - Książnica Karkonoska
91. Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych
92. Klub Inteligencji Katolickiej
93. Kolegium Karkonoskie w Jeleniej Górze
94. Koszalińska Biblioteka Publiczna
95. Krajowa Agencja Wydawnicza
96. Krośnieńska Biblioteka Publiczna
97. Krośnieńska Oficyna Wydawnicza
98. Książnica Karkonoska
99. Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku
100. Książnica Pomorska
101. Kuria Biskupia Koszalińsko-Kołobrzeska
102. Lwowska Biblioteka Naukowa im. W. Stefanyka NAN Ukrainy
103. Łowiecka Biblioteka Cyfrowa Krzysztofa Daszkiewicza
104. Małopolska Szkoła Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego
105. Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Słowackiego w Tarnowie
106. Miejska Biblioteka Publiczna w Białej Podlaskiej
107. Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie
108. Miejska Biblioteka Publiczna w Radomiu
109. Miejska Biblioteka Publiczna w Świebodzicach
110. Miejska Biblioteka Publiczna w Zgorzelcu
111. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Alwerni
112. Ministerstwo Obrony Narodowej
113. Mosińska Biblioteka Publiczna
114. Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku
115. Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze
116. Muzeum Narodowe w Krakowie. Biblioteka
117. Muzeum Narodowe w Warszawie
118. Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie
119. Muzeum Początków Państwa Polskiego Gniezno
120. Muzeum PW
121. Muzeum Regionalne im. Dzieci Wrzesińskich
122. Muzeum Regionalne w Miechowie
123. Muzeum Tatrzańskie im. Dra Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem
124. Muzeum w Łowiczu

125. Muzum Narodowe w Krakowie. Biblioteka
126. Nowiny Jeleniogórskie
127. Nowohucka Biblioteka Publiczna w Krakowie
128. NSZZ "Solidarność", Port Gdański
129. Oficyna Wydawnicza PWR
130. Ośrodek Brama Grodzka-Teatr NN
131. Papieski Wydział Teologiczny, Wrocław
132. Parafia Prawosławna św. Jana Teologa w Chełmie
133. Parafia Rzymskokatolicka pw. Odkupiciela Świata (Wrocław)
134. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Gdańsku
135. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Krakowie
136. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Słupsku
137. Politechnika Białostocka
138. Politechnika Gdańska
139. Politechnika Krakowska
140. Politechnika Lubelska
141. Politechnika Opolska, Opole
142. Politechnika Wrocławska
143. Polska Akademia Nauk
144. Polska Akademia Nauk. Instytut Historii Nauki
145. Polska Federacja Dyskusyjnych Klubów Filmowych
146. Polska Fundacja Morska
147. Polska Prowincja Dominikanów
148. Polskie Radio Szczecin
149. Polskie Stowarzyszenie Nauczycieli i Wychowawców
150. Polskie Towarzystwo Chemiczne
151. Polskie Towarzystwo Historyczne
152. Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie
153. Powiatowa Biblioteka Publiczna w Sieradzu
154. Powiatowa Biblioteka Publiczna w Szamotułach
155. Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Mikołaja Reja w Oleśnicy
156. Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Olkuszu
157. Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Oławie
158. Pracownia Działu Digitalizacji i Zbiorów Cyfrowych WBP Kielce.
159. Prowincjonalna Oficyna Wydawnicza
160. Publiczna Biblioteka Pedagogiczna im. Heleny Radlińskiej w Szczecinie
161. Publikacja dostępna wyłącznie w sieci lokalnej GUMed
162. Rada Miejska w Koszalinie
163. Radomskie Towarzystwo Naukowe
164. Redakcja Warszawskich Studiów Teologicznych
165. Stowarzyszenie „Archiwum Solidarności”
166. Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich
167. Stowarzyszenie Federacji Młodzieży Walczącej
168. Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Nysa
169. Stowarzyszenie Kulturalne "Dębina"
170. Stowarzyszenie Promocji i Rozwoju Pogórza i Gór Izerskich "Zakwisie"
171. Stowarzyszenie Rocznik Chełmski

172. Teologiczne Towarzystwo Naukowe Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku
173. Towarzystwo Miłośników Miasta Bydgoszczy
174. Towarzystwo Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej
175. Towarzystwo Przyjaciół Jeleniej Góry
176. Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
177. Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
178. Uniwersytet Jagielloński. Biblioteka Instytutu Polonistyki
179. Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
180. Uniwersytet Pedagogiczny. Biblioteka Główna
181. Uniwersytet Pedagogiczny. Instytut Biologii. Zakład Dydaktyki Chemii
182. Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
183. Uniwersytet Szczeciński
184. Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy
185. Uniwersytet Wrocławski
186. Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
187. Urząd Miasta Jelenia Góra
188. Urząd Miasta Krakowa
189. Urząd Miejski w Koszalinie
190. WiMBP im. Marszałka J. Piłsudskiego w Łodzi
191. Wojewódzka Biblioteka Pedagogiczna w Krakowie
192. Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury
193. Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Kielcach
194. Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie
195. Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu
196. Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie
197. Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Zielonej Górze
198. Wojewódzki Ośrodek Kultury i Sztuki "Stara Ochronka"
199. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu
200. Wrocławski Okręgowy Związek Żeglarski
201. WWF Polska
202. Wydawnictwo Miejskie
203. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie
204. Wydawnictwo UWM
205. Wydział Chemii UAM w Poznaniu
206. Wydział Fizyki UAM w Poznaniu
207. Wyższa Szkoła Humanitas, Sosnowiec
208. Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie
209. Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Legnickiej
210. Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie
211. Zachodniopomorskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli
212. Zakład Narodowy im. Ossolińskich
213. Zarząd Regionalny NSZZ "Solidarność w Jeleniej Górze
214. Zarząd Regionu Chełmskiego NSZZ Solidarność
215. Związek Podhalan